א ציטער

(דערצעהלונג)
פון פ. דאמאנאוו

די שניידערקע, מיט שפילקעס צווישען די ציין, איז געקראכען איבער'ן דיל, האט זיך געפארעט מיט דער צוגעשניטענער קרוזה. ס'איז אריינגעקומען א ווייטע קרובה, וואס איז אנגעפאהרן פון דער פראווינץ. א פרוי אין די יאהרן מיט צעלעכערטע הענטשקעס ארום די פינגער.

— וואס זי לעבט נאך? — האט די קרובה א פרעג געטאן און איז געבליבען שטעהן ביי דער שווע.

— זי לעבט, — האט די שניידערקע אויפגעהויבען דעם קאפ און ארויסגענומען מען די שפילקעס פון צווישען די ציין.

— זי איז אבער טויב ווי די וואנט.

— וואס וועט זיין ווייטער? וואו טוט מען זיך אהין? און די זאכען מיינע? און אנדרייען האט זיך דוקא פארוואלט איך זאל איהם ברענגען די צוויי הינט. פון די הינט בין איך געבליבען אהן א קאפ.

לי קרובה האט באטראכט איהרע איינגעגע פיס, און אזוי, אז אנגעטועגע, האט זי זיך צוגעזעצט ביי דער טיר אויף א בענקעל.

— נעבטען אוועגט איז זי גאר געווען פארביי — האט זי דאנגערופען די שניידערקע. — מיין מאן האט אפילו אכ געקלוגען דיין אנדרייען, אז ער קאן ברענגען די זאכען. איהרע מינוטען זענען געווען געצעהלט, און איצט געהוויים, אז אלץ האט זיך געענדערט, ניט אהער, ניט אהין.

דער שניידערקעס מאן איז אריינגעקומען אין בלויזען וועסטעל, דער שנאל פון הינטען אפען, ער האט זיך באגריסט מיט דער קרובה:

— כ'בין געבטען ווידער געווען וועגען דעם צימער. ווי גאר די אלטע וועט זיך אפטראגען, זאגען זיי, קאנסטו זיך אריבערקלייבען.

די קרובה, אן אנגעשטרענגטע, האט זיך איינגעהערט, דערנאך איז איהר בליק געפאלען אויף דער שניידערקע, וואס האט געפיהרט די שער איבער די קרייד־צייכענס, געשניטען די סחורה.

— און דער דאקטאר וואס זאגט?

— דער דאקטאר זאגט, אז זי געהט אויס פון די כחות, וועט העכסטענס דערציען נאך א טאג. כאטש דער ערשטער דאקטאר, וואס דו אליין האסט געשיקט, האט גע'טענה'ט, אז מיט אזא קרענק קאן מען לעבען אין לעבען. מען דארף נאר זערן אז די אלטע זאל קיין אטאקעס ניט קריגען.

— דער ערשטער דאקטאר איז אן אידיאט, אט וואס ער איז! — איז די פרוי אין די יאהרען געייארען אויפגערעגט.

— וואלסט אפשר אריינגענאגגען צו דער אלטער, א קוק טאן ווי זי האלט?

אין פארדרהויז האט די קרובה אראפגעשלעפט פון זיך די קאלאשען, געטראכט א ווייל און זיי אוועקגעשטעלט אין צוי מעת אונטער דער שטול.

— זי איז פארלייענט אין דיר — האט די שניידערקע געזאגט, — האלט זיך אין איין נאכפרעגען אויף דיר.

די קרובה האט ניט געענטפערט, און א פארטראכטע זיך געלאזט אין צווייטען צימער.

אין א ווינקעל אויף א בעט איז געלעגען אן איינגעטריקענטע זקנה מיט א פארשפיצט, וואקסען פנים, און האט געגלאזט פאר זיך.

— מומעשי, כ'בין געקומען געוואויר יעדען וואס איהר מאכט — האט די פרוי אין יאהרען זיך א בויג געטאן צו דער אלטער'ס אויער און גערעדט הויך, ווי מען רעדט מיט קראנקע און זקנים.

— הא?

— ווי איז אייער געזונט, מומעשי?

— א דאנק טייערינקע. אלץ געמיינט אז איהר האט מיך פארגעסען. האבען־מיר ניט קיין גוטינקען נאט?... אן איינגעגער זוהן האט פארגעסען, און דו, א שיועסטער־קינד, האסט ניט פארגעסען.

די זקנה האט אפגעזאגט און איז געבליבען שטיל. זי האט געקוקט פאר זיך אין חלל און שווער געאטעמט ווי זי וואלט זיך פארקליבען אויף א הויכען גארן.

— ווי פיהלט איהר זיך?

— ס'געלבע... כ'בין נאר טויב געווארען. א דאנק פאר די דאקטוירים... דער וואס איז פריהער געקומען איז אן ערגערער... ער האט מיר געגעבען אזוינע טראפענס וואס האבען מיך שיער ניט אינגאנצען אוועקגעג'הרג'עט. דער איצטיגער איז בעסער... אבי נאט זאל געבען ס'געזונט.

— דער צווייטער איז בעסער? — האט איבערגעפרעגט די פרוי.

— יא...

— און די אטאקעס האבען זיך ניט איבערגעחזרט?

— ניין. נאט איז בארמהרציג... ווי ער האט מיר געגעבען די טראפענס איז מיר לייכטער געווארען.

אין דער טיר האט אריינגעקוקט א פארשוין אין א באראנקאווע היטעל און א צעפראלטען פעלץ. ער האט א פרעג געטאן מיט די הענט, זיך א הויב געטאן אויף די שפיץ פינגער, און פון דערווייטענס אריבערגעקוקט אין בעט אריין:

— וואס, זי לעבט נאך?

די קרובה האט א הויב געטאן מיט די פלייצעס. דער פארשוין האט אויסגעשפיגען. די פרוי איז ציטענדיג צו איהם.

— וואס איז?

דער פארשוין האט איהר עפעס אייגערוימט. זי האט גלייך ניט געבאפט.

— דערט העכער, זי איז טויב. הערט פייזווייסיי ניט.

— כ'האב געבראכט די זאכען.

— וואס, ביזט פון זינען! וואס זאגען, ווען דא הויבט זיך נאר ניט אן. זי קאן נאך אונז איבערלעבען.

— כ'האב דא געבטען אנגעפלונגען, האט מען מיר געזאגט, אז זי שטארבט.

— זי שטארבט שוין אזוי חדשים לאנג.

— טא וואס טוט מען? פון דארט טרייבט מען, אהער לאזט מען ניט ארויס...

— כ'ווייס... טאקע וואו טוט מען זיך אהין? נאט מיינער, געה פרעג דער שניידערקע מאן. אפשר וועט ער לאזען אונזערע זאכען אוועקשטעלען ביי זיך אין קאריידאר? זי וועט דאך אייביג ניט לעבען!

מען האט די באלעבאטים גערופען אין קאריידאר אריין, און אלע האבען אנגעלעגען אין אייגענטריקענטע זקנה מיט א פארשפיצט, וואקסען פנים, און האט געגלאזט פאר זיך.

— מומעשי, כ'בין געקומען געוואויר יעדען וואס איהר מאכט — האט די פרוי אין יאהרען זיך א בויג געטאן צו דער אלטער'ס אויער און גערעדט הויך, ווי מען רעדט מיט קראנקע און זקנים.

— הא?

— ווי איז אייער געזונט, מומעשי?

— א דאנק טייערינקע. אלץ געמיינט אז איהר האט מיך פארגעסען. האבען־מיר ניט קיין גוטינקען נאט?... אן איינגעגער זוהן האט פארגעסען, און דו, א שיועסטער־קינד, האסט ניט פארגעסען.

די זקנה האט אפגעזאגט און איז געבליבען שטיל. זי האט געקוקט פאר זיך אין חלל און שווער געאטעמט ווי זי וואלט זיך פארקליבען אויף א הויכען גארן.

— ווי פיהלט איהר זיך?

— ס'געלבע... כ'בין נאר טויב געווארען. א דאנק פאר די דאקטוירים... דער וואס איז פריהער געקומען איז אן ערגערער... ער האט מיר געגעבען אזוינע טראפענס וואס האבען מיך שיער ניט אינגאנצען אוועקגג'הרג'עט. דער איצטיגער איז בעסער... אבי נאט זאל געבען ס'געזונט.

— דער צווייטער איז בעסער? — האט איבערגעפרעגט די פרוי.

— יא...

— און די אטאקעס האבען זיך ניט איבערגעחזרט?

— ניין. נאט איז בארמהרציג... ווי ער האט מיר געגעבען די טראפענס איז מיר לייכטער געווארען.

אין דער טיר האט אריינגעקוקט א פארשוין אין א באראנקאווע היטעל און א צעפראלטען פעלץ. ער האט א פרעג געטאן מיט די הענט, זיך א הויב געטאן אויף די שפיץ פינגער, און פון דערווייטענס אריבערגעקוקט אין בעט אריין:

— וואס, זי לעבט נאך?

די קרובה האט א הויב געטאן מיט די פלייצעס. דער פארשוין האט אויסגעשפיגען. די פרוי איז ציטענדיג צו איהם.

— וואס איז?

דער פארשוין האט איהר עפעס אייגערוימט. זי האט גלייך ניט געבאפט.

— דערט העכער, זי איז טויב. הערט פייזווייסיי ניט.

— כ'האב געבראכט די זאכען.

— וואס, ביזט פון זינען! וואס זאגען, ווען דא הויבט זיך נאר ניט אן. זי קאן נאך אונז איבערלעבען.

— כ'האב דא געבטען אנגעפלונגען, האט מען מיר געזאגט, אז זי שטארבט.

— זי שטארבט שוין אזוי חדשים לאנג.

— טא וואס טוט מען? פון דארט טרייבט מען, אהער לאזט מען ניט ארויס...

— כ'ווייס... טאקע וואו טוט מען זיך אהין? נאט מיינער, געה פרעג דער שניידערקע מאן. אפשר וועט ער לאזען אונזערע זאכען אוועקשטעלען ביי זיך אין קאריידאר? זי וועט דאך אייביג ניט לעבען!

— מומעשי, מיר האבען אייך געבראכט א מתנה'לע: א קאנאפעלע און א קאמאדעלע.

און דער פארשוין אין פעלץ האט זיך א בויג געטאן איבער'ן בעט.

— אן אייגענער זוהן וויל ניט ווייסען פון קיין מאמע... און דא פרעמדע... בעסער ווי אייגענע... שיקען דאקטוירים, שיקען קאמאדעס...

— שלעפ! — האט דער פארשוין א געשריי געטאן צום ווייב, און ביידע האבען אריינגערוקט ס'בעט אין ווינקעל.

— ברענג אריין די זאכען! — האט ער א געשריי געטאן צום פורמאן.

אז מען האט אריינגעבראכט די זאכען, איז דער פארשוין צוגעגאנגען צו דער אלטער:

— ווערט געזונט, מומעשי... גאט וועט הערען. קעגען יום־טוב וועט איהר אינגאנצען געזונט ווערען.

פון רוסיש: א. פ.

קריסטי, בראון וועט בויען אין ווינניפעג א נייע בעקעריי

ווינניפעג, —

אסטין דזש. באדדלי, פריזיידענט פון דער קריסטי בראון און קאמפאניע לימיטער, האט אנאנסירט אז זיין קאמפאניע וועט אויפבויען אין ווינניפעג, אויף נאטר דיים עוועניו וועסט איינע פון די מאדערנעסטע ביסקוויט בעקעריי אין מערב קאנאדע. די ארבייט וועט זיך אנפאנגען אויף דער געביידע אזוי שנעל ווי די אראנזשמענטס מיט די קאנטראקטארס וועלען פארענדיגט ווערען. אין עס ווערט דערווארטעט, אז די נייע בעקעריי וועט זיין אין פולער אפערארונג אין 9 מאנאטען ארום. די גאנצע געביידע וועט קאסטען ארום 750 טויזענט דאלאר. צוויי דריטעל פון דער אויסגעגעבענער סומע אויף דער בעקעריי וועט אויסגעגעבען וועדען אין ווינניפעג, און קאנאדער פראדוקטען וועלען געגעבען ווערען אין יעדען מעגליכען פאל.

מר. באדדלי האט דערקלערהרט אז אין דעם ווינניפעגער פלענט וועלען זיין באשעפטיגט ארום הונדערט מענשען, אויסער די טעכנישע דירעקטארען וועלכע זיינען אריינגעקומען אין ווינניפעג פון אנדערע קריסטי בראון בעקעריי־ען. אלע אנגעשטעלטע וועלען זיין לאקאלע.

"עס איז די אמביציע פון די דירעקטארען פון קריסטי בראון און קאמפאניע, לימיטער, צו פראדוצירען אין זייער ווינניפעגער בעקעריי פיינערע ביסקוויטס, אייזער זיי האבען ווען עס איז פריהער אנגעבאטען צו דער קאנאדער באפעלקערונג", האט מר. באדדלי געזאגט.

דער פלענט וועט פארנעהמען א שטח פון 121,836 סקווער פוס. מר. דזשא. פ. טיטער פון ווינניפעג, איז דער לאקאלער ארכיטעקט, די געביידע וועט ענטהאלטען 460 פוס ביי 120 פוס. א זייטיגע ליניע פון דער סי. פי. אר. וועט זיין ביי דער נארט זייט פון דער בעקעריי. רויטע ציגעל וועט גענוצט ווערען פאר דעם דרויסען, די האלץ־ארבייט וועט זיין פון הארטען פייפעל.

די הויפט טייל פון דער געביידע וועט זיין איין שטאק די הויך און וועט באלויכטען ווערען פון סהיי־לייט. קריסטי בראון און קאמפאניע האבען דערקלערהרט, אז די ווינניפעגער בעקעריי וועט ניט נאר זיין די פיינסטע אין קאנאדע, נאר די סאמע מאדערנעסטע אין איהר אויס־שטאטונג און דעזיין אין צפון און דרום אמעריקע.

אין דער נייער ווינניפעגער בעקעריי וועט זיין דער ערשטער אויוועז אין קאנאדע, און איינער פון די ערשטע אויף דעם קאנטינענט פון דעם ענגלישען טייפ באוואוסט אלס די "אטאמאטיק בעיקינג און קוקינג פלענט". די דאזיגע וואונדערבארע מאשין פארקערפערט אין זיך דאס בעסטע אין מאדערענסטע אין ביסקוויט און קוקיס בעקעריי.

ניט געקוקט אויף דעם וואס דער ווינניפעגער פלענט וועט פארטרעטען דאס סאמע נייעסטע אין די סאמע מאדערענסטע אידייעס אין בעקעריי קאנסטרוקציע, האט קריסטי, בראון און קאמפאניע א געשיכטע הינטער זיך פאר איבער א דריי פערטעל יארהונדערט. קריסטיס ביסקוויטס זיינען אלעמען באקאנט אין ווינניפעג און איבער גאנץ קאנאדע אזוי גוט ווי אין אויסלאנד און דער לאזונג פון דער קאמפאניע — "דער סטאנדארד פון קוואליטעט זינט 1953" — דערצעהלט איהר איינענע געשיכטע.

די קאמפאניע מאנופעקטשורט א קאדפליט ליין פון ביסקוויטס, קרעקערס, קוקיס, פעטיס ביוועס, צוויבאק, טייקיס, אזוי גוט ווי אנדערע וואריעטעס פון "אייסד, קאטער און פראסטער קייקס". כאטש די קריסטי פעקעדזשעס זיינען גוט באקאנט און זעהען זיך אריס אין יעדער גראסערי סטאר, זיינען די "באלק וואריעטיס" פון קוקיס און פליין קרעקערס נאך מעהר אין צאהל, און פלץ קאן זיי זעהען אין גראסערי סטארס אונטער גלאז און מעטאלענע קאווערס טראגענדיג דעם קריסטי נאמען און לאזונג. די קריסטי וואריעטיס פון קרעקערס און קוקיס זיינען איבער 200 אין צאהל.

א רעפרידזשיריישיטינג פלענט וועט אריינגעשטעלט ווערען אין דער נייער בעקעריי מיט א קאפאסיטי פון 40 טאן אייז.

די באקוועמליכקייט פון די אנגעשטעלטע איז ניט פארזעהען געווארען, און אין די פלענער פון דער געביידע זיינען אויסגעשלאסען א "רעסט רום" פאר די מיידלאך און "שאוער באטהס" און סמוקינג רום פאר די מענער און פלאץ פאר א קעפעטעריע.

ראיעל אלעקסאנדרא ציט גרויסען עולם

שוין לאנג ווי דער ראיעל אלעקסאנדריא טעאטער האט ניט געצויגען אזעלכע געפאקטע הייזער, ווי דער פאל איז היינטיגע וואך, וואו עס ווערט געשפיעלט די באקאנטע דראמע "סטריט סין" פון עלמער ריים וואס שילדערט דאס לעבען אין א טענעמענט הויז.

אין דער זאך זענען אויך פאראן אידישע טיפען, וועלכע ווערען געשפיעלט פון פעהיגע אידישע אקטיארען.

"סטריט סין" ווערט געשפיעלט ביז שבת אוועגט.

א גרויסער אוועגט לכבוד דריי באריהמטע שריפטשטעלער

— אט ערגער, אט בעסער... דער צווייטער דאקטאר האט מיר געהאלפען, לאנג לעבען זאל ער.

— אטאקעס האט איהר מעהר ניט?

— האט דער פארשוין זיך געהענטער א בויג געטאן צו דער זקנה.

— ניין, פאטערל! א דאנק דעם אייבערשטען...

דער פארשוין האט זיך אויסגעלייכט געקוקט פארלוירען אויף דעם ווייב, אויף די באלעבאטים.

— א יונגער מענש, אז ער נעהמט שטארבען, שטארבט ער! — איז די באלעבאסטע געווארען אויפגערעגט. — און די אלטע, דאס איז אן אמת'ע קלקה. ביז זיי שיטען זיך פאנאנדער, זיהען זיי ביי דיך ארויס די אדערען. ווי אויף צו להכעיס אטעמט זי גאר בעסער. באבעשי, ווי עטעמט זיך, לייכטער? — האט זי געפרעגט.

— א דאנק, לייכטער.

— נו, זעהט איהר?...

דער פארשוין אין פעלץ האט זיך ניט צוגעהערט, ער האט ארומגעקוקט דעם צימער און אנגעהויבען:

— הערט, כ'וועל דא אריינשטעלען די קאנאפע און די קאמאדע. ס'וועט זיך אויסשטעלען. מען דארף נאר די אלטע אריינרוקען אין ווינקעל, און פארטיג!

— דאס זענען אנדערע רייד.

— מומעשי, מיר האבען אייך געבראכט א מתנה'לע: א קאנאפעלע און א קאמאדעלע.

און דער פארשוין אין פעלץ האט זיך א בויג געטאן איבער'ן בעט.

— אן אייגענער זוהן וויל ניט ווייסען פון קיין מאמע... און דא פרעמדע... בעסער ווי אייגענע... שיקען דאקטוירים, שיקען קאמאדעס...

— שלעפ! — האט דער פארשוין א געשריי געטאן צום ווייב, און ביידע האבען אריינגערוקט ס'בעט אין ווינקעל.

— ברענג אריין די זאכען! — האט ער א געשריי געטאן פורמאן.

אז מען האט אריינגעבראכט די זאכען, איז דער פארשוין צוגעגאנגען צו דער אלטער:

— ווערט געזונט, מומעשי... גאט וועט הערען. קעגען יום־טוב וועט איהר אינגאנצען געזונט ווערען.

פון רוסיש: א. פ.

א כאראקטעריסטישער קאנטראסט אויפ'ן קאנגרעס פאר א"י

(פארזעצונג פון פייזדזש 4)

ריג, אז די איצטיגע באשרענקטע אין צאהל און אין פעהיגקייטען אראבישע באפעלקערונג פון פאלעסטינא האט א רעכט אליין צו באשטימען דעם גורל פון לאנד. מיר באשטרייטען זיי דאס דאזיגע רעכט הן פון אידישען און הן פון אינטערנאציאנאלען סאציאליסטישען שטאנדפונקט. אלס אידען האבען מיר א היסטאריישען רעכט אויף דעם לאנד, און אלס סאציאליסטען וויזען מיר אן, דאס די אראבער וויזען האבען א רעוישן, אין וועלכען דאס לאנד זאל בלייבען צוריקגעשטאנען, ניט ענטוויקעלט, ניט פראדוקטיוו צו דער געהעריגער מדרגה. מיר באשטרייטען דאס רעכט פון אזא רעוישן, אין מיר פארדערען דאס מען זאל אונז געבען די געהעריגע מעגליכקייט דאס לאנד צו ענטוויקלען.

בן גוריון פיהרט דאן אויס אז אפילו ארץ ישראל וועט דאס אידישע פאלק ניט פארהינדערן פון דער געפאהר פון אסימילאציע, אויב די אידען וועלען דארט ניט ווערען א גדוישער ארבייטענדער כח, וואס זאל פון זיך אליין ארויסברענגען ענטוויקלען דאס איינענע אידישע לעבען. אויב די אידען זאלען אין פאלעסטינא ווערען ווירטשאפטליך בלויז א מיטעל קלאס, וועלען זיי דארט זיין אונטערוואר־פען דער זעלבער געפאהר און נייגונג זיך צוצופאסען צו אנדערע. נאר דורך ווערען אן ארגאניזירט ארבייטענדע פאלק אין פאלעסטינא

בוך „אידישע ווייצען". ש. ל. ציטראן, דער אומערמידלעכער העברעאיש־אידישער שריפטשטעלער, איז מייסעסענס באמאנט דורך זיינע אינטערעסאנטע מאנאגראפיעס איבער באריהמטע פערזענלי־קייטען. ער האט אויך דערארבייטט פאר־שידענע זשורנאלען און פארעפענטליכט א גרויסע אנצאהל אין אידישע, העברעאישע און ענגלישע זשורנאלען. ש. ל. ציטראן, דער אומערמידלעכער העברעאיש־אידי־שער שריפטשטעלער, איז מייסעסענס באמאנט דורך זיינע אינטערעסאנטע מאנאגראפיעס איבער באריהמטע פערזענלי־קייטען. ער האט אויך דערארבייטט פאר־שידענע זשורנאלען און פארעפענטליכט א גרויסע אנצאהל אין אידישע, העברעאישע און ענגלישע זשורנאלען. אזוי, אין דער אומערמידלעכער ארבייט פון דער „חסתדרות עברית" — וועט זיין דער משערמאן פון אוועגט. עס ווערט ערוואַרטעט א דער גרויסער עולם פון ליעבהאבער פון דער העברעאישער ליטעראטור, און פארערד דער פון די חשובע שריפטשטעלער.

א מיידעל וואס האט גע'גנב'עט געבראטענע געגזלאך

פון ווארשא שרייבט מען:

די 20־יארינע שטוב־מיידעל פייגע הימעלפארב האט בלייבענדיג אהן א שטעל, זיך גענומען צו א נייער באשעפטיגונג: זי פלעגט יעדען פרייטאג פארנאכט ארומגעהן איבער די בעקעריי־ען פון די אידישע ראיאנען, און צו'גנב'ענען פאר־נען מיט געבראטענע געגזלאך און געבאקענע סטרודעלס. זי האט עס אזוי קונ־ציג געמאכט, אז מען האט נימ באמערקט איהר אריינקומען אין דער בעקעריי און איהר פארשווינען מיט די פאנען.

אין פרייטאג פארנאכט איז זי אבער אריינגעפאלען ביים ארויספיהרען אזא גנבה אין בעקעריי אויף געגשא גאס.

דאס איז געשעהן ביי די פאלגענדע אומשטענדען:

„ווען א פרוי איז געקומען אין יע־נער בעקעריי אפענהמען צוויי גגזלאך און א שטרודעל, האט זיך אריסגעוויזען, אז עמיצער האט זיך מקדים געווען און האט די געגזלאך מיט'ן שטרודעל צוגע־נומען. גראד האט עמיצער באמערקט, אז עפעס א מיידעל האט צוגענומען די גע־שמאקע מאכלים. מען איז שנעל ארויס אין גאס זוכען די גנב'טע, אבער עס איז

ניז יארק.—

זונטאג דעם 9־טען נאוועמבער, 8 אזייגער אין אוועגט, עפענט זיך אין פראבטפולען הויז פון דער י. מ. ה. א„ לעקסינגטאן עוועניו און 92־טע סטריט, דער העברעאישער „פארום" ביי דער „חסתדרות עברית", מיט א גרויסען אוועגט געווידמעט לכבוד די באוואוסטע העברעאישע שריפטשטעלער־ יובילארען: א. דרויאנאוו, ש. ל. ציטראן, און י. ח. ראוויניצקי. עס ווערט צוגעגרייט א רייכער קינסטלערישער פראגראם. עס וועלען אויפטרעטען מיט רעדעס וועגען דער באדייטונג פון די חשובע יובילארען די באיוואוסטע שריפטשטעלער: מנחם רי־באלאוו, רעדאקטאר פון „הדואר", דר. ש. בערנשטיין, דר. יום טוב העלמאן, און ה' יצחק ריבקינד.

די חשובע יובילארען האבען זיך קונה־שם געווען אין דער ליטעראריש־ער וועלט, און האבען פיעל פארדינסטען פאר דער העברעאישער ליטעראטור. א. דרויא־נאוו איז באוואוסט דורך זיינע ווייכטיגע ארבייטען אויפ'ן געביט פון אידישען פאלקלאר, דורך זיין בוך „ספר חבדיחה וחחידוד" (איבער'ן אידישען ווייז), און איז אויך געווען פאר א לאנגער צייט רע־דאקטאר פונ'ם אראנען פון דער צייטסטי־שער „וועלט־אראנזיצע „העולם", און פונ'ם „רשימות", וויכטיגע זאמעלביכער פאר אידישען פאלקלאר. י. ח. ראוויניצקי איז געווען דער רעדאקטאר פון פארשי־דענע העברעאישע און אידישע זשורנא־לען, וועלכע ווערען אויסגעגעבען פון דער אינטערנאציאנאלער „מזרחי" און דער „ציונים־אלגעמיינע ציעלען". ר. ח. ראוויניצקי איז געווען דער רעדאקטאר פון פארשי־דענע העברעאישע און אידישע זשורנא־לען, וועלכע ווערען אויסגעגעבען פון דער „מזרחי" און דער „ציונים־אלגעמיינע ציעלען". ער האט אויך דערארבייט פאר־שידענע זשורנאלען און פארעפענטליכט א רייכע אנצאהל אין פארשיידענע שפראכען.

ס'ווערט אויך צוגעגרייט פאר דעם אוועגט א רייך מוזיקאלישע פראגראם, אין וועלכע ס'וועלען זיך באטייליגען פאר־שידענע קינסטלער. אב. גאלדבערג, יו"־פון ווערהפויעל פון דער „חסתדרות עברית" — וועט זיין דער משערמאן פון אוועגט. עס ווערט ערוואַרטעט א דער גרויסער עולם פון ליעבהאבער פון דער העברעאישער ליטעראטור, און פארערד דער פון די חשובע שריפטשטעלער.

א מיידעל וואס האט גע'גנב'עט געבראטענע געגזלאך

פון ווארשא שרייבט מען:

די 20־יארינע שטוב־מיידעל פייגע הימעלפארב האט בלייבענדיג אהן א שטעל, זיך גענומען צו א נייער באשעפ־טיגונג: זי פלעגט יעדען פרייטאג פאר־נאכט ארומגעהן איבער די בעקעריי־ען פון די אידישע ראיאנען, און צו'גנב'ענען פאר־נען מיט געבראטענע געגזלאך און געבאק־ענע סטרודעלס. זי האט עס אזוי קונ־ציג געמאכט, אז מען האט נימ באמערקט איהר אריינקומען אין דער בעקעריי און איהר פארשווינען מיט די פאנען.

אין פרייטאג פארנאכט איז זי אבער אריינגעפאלען ביים ארויספיהרען אזא גנבה אין בעקעריי אויף געגשא גאס.

דאס איז געשעהן ביי די פאלגענדע אומשטענדען:

„ווען א פרוי איז געקומען אין יע־נער בעקעריי אפענהמען צוויי גגזלאך און א שטרודעל, האט זיך אריסגעוויזען, אז עמיצער האט זיך מקדים געווען און האט די געגזלאך מיט'ן שטרודעל צוגע־נומען. גראד האט עמיצער באמערקט, אז עפעס א מיידעל האט צוגענומען די גע־שמאקע מאכלים. מען איז שנעל ארויס אין גאס זוכען די גנב'טע, אבער עס איז

שוין געווען צו שפעט, און די גנב'טע האט שוין באוויזען צו אנטלויפען. ערשט שפע־טער איז מען דערגאנגען, אז די גנב'טע הייסט הימעלפארב, און אז זי וואוינט ביי א פרוי אויף געגשא גאס.

ווען מען איז אריין אהין האט מען דארט געטראפען די גנב'טע. אויף דעם שבת'דיג געדעקטען טיש און אויף דע פענסטער פון דער וואוינונג זענען גע־שטאנען אכט צוגע'גנב'עטע פאנען מיט ניין געבראטענע געגזלאך און צוויי אפ־געבאקענע עפעל קוכענס.

איין פאן מיט צוויי געגזלאך און א פאן מיט עפעל־קוכען האט די בעקערין דערקענט אלס איהרע. און זי האט זיך באקומען צוריק. די רעשט זענען געווען צוגע'גנב'עט אין אנדערע בעקעריי.

הימעלפארב האט בשום אופן ניט געוואלט אנגעבען פון וועלכע בעקעריי־ען זי האט די געגזלאך צוגע'גנב'עט, זי האט זיך אויף ניט מורה געווען אין די גנבות.

זי און די פרוי וואס ביי איהר אין דער וואוינונג האט מען געפונען די גע־שמאקע גנבה, האט מען אריעסטירט און זיי זיצען.

אפגעבייט זיך מיט הייסע וואסער

דזשיימס לוקאס, א דזשענטלמען, 69 יאר אלט, האט זיך אפגעבריט מיט הייסע וואסער, וואס ער האט געטראגען פון קע־לער, און האט געמוזט צוגענומען ווערען אין האספיטאל אריין מיט בראנד־וואונ־דען.

ווען אייער מאנען איז איבערפולט מיט גשן

ווען זויערקייט, שמערצען און בלאה־טינג פאלגט נאך יעדען מאלצייט מאכט פאלגענדען איינפאכען טעסט:

אויב איר ווילט באמת מאנען־באַ־קוועמליכקייט, שנעל, זיכער, און רוהיג הערנע הילף פון די געוועהנליכע נאכ־ען עסען שמערצען, מאכט הייגט דעם איינ־פאכען קיינמאל ניט־פעלענדען טעסט. פאר א קלייניע קאפסל, קריגט פון אייער נענטסטער דראג סטאר ביזזוויי־טעד מאגנעזיע — אין טאבלעטס אדער פאודער — אין נעמט אביסעל נאכ'ן עסען. דאס איז אן איינפאכער, אנגענע־מער ניט־טייערער טעסט, אויף וועלכען איר קענט זיך פארלאזען אז עס וועט באַ־שטעטיגן זיין ווערט אין גוינגער ווי פינף מינוטען. אין די מערסטע פאלען, קומט די הילף אויינגבליקליך.

ביזזווייטער מאגנעזיע איז א גוטע, אלטע היימישע רעסיפ, וואס האט פאר פיעלע יארען געזונט געמאכט קאליערינג מאגענס. קיין בעסערע זאך איז נאך ניט אויסגעפונען געווארען פאר הייליען, ריי־ניגען, ווייסער מאכען דעם מאגען, און נייטראליזירען די געפערליכע מאגענ־עסידס וואס פארורזאכען אומפארדייאונג און פארשטאפונג. אויב איר האט עס נאך קיינמאל ניט פרובירט, ווייסט איר ניט וואס עס מיינט מאגען־באקוועמליכ־קייט.

ביזזווייטער מאגנעזיע — א וואוה־וואוד פראדוקט — לאנדאן, אנט.

א גרויסער אוועגט לכבוד דריי באריהמטע שריפטשטעלער

בוך „אידישע ווייצען". ש. ל. ציטראן, דער אומערמידלעכער העברעאיש־אידי־שער שריפטשטעלער, איז מייסעסענס באַ־מאנט דורך זיינע אינטערעסאנטע מאנאַ־גראפיעס איבער באריהמטע פערזענליכ־קייטען. ער האט אויך דערארבייט פאר־שידענע זשורנאלען און פארעפענטליכט א

א מיידעל וואס האט גע'גנב'עט געבראטענע געגזלאך

פון ווארשא שרייבט מען:

די 20־יארינע שטוב־מיידעל פייגע הימעלפארב האט בלייבענדיג אהן א שטעל, זיך גענומען צו א נייער באשעפ־טיגונג: זי פלעגט יעדען פרייטאג פאר־נאכט ארומגעהן איבער די בעקעריי־ען פון די אידישע ראיאנען, און צו'גנב'ענען פאר־נען מיט געבראטענע געגזלאך און געבאק־ענע סטרודעלס. זי האט עס אזוי קונ־ציג געמאכט, אז מען האט נימ באמערקט איהר אריינקומען אין דער בעקעריי און איהר פארשווינען מיט די פאנען.

אין פרייטאג פארנאכט איז זי אבער אריינגעפאלען ביים ארויספיהרען אזא גנבה אין בעקעריי אויף געגשא גאס.

דאס איז געשעהן ביי די פאלגענדע אומשטענדען:

„ווען א פרוי איז געקומען אין יע־נער בעקעריי אפענהמען צוויי גגזלאך און א שטרודעל, האט זיך אריסגעוויזען, אז עמיצער האט זיך מקדים געווען און האט די געגזלאך מיט'ן שטרודעל צוגע־נומען. גראד האט עמיצער באמערקט, אז עפעס א מיידעל האט צוגענומען די גע־שמאקע מאכלים. מען איז שנעל ארויס אין גאס זוכען די גנב'טע, אבער עס איז

שוין געווען צו שפעט, און די גנב'טע האט שוין באוויזען צו אנטלויפען. ערשט שפע־טער איז מען דערגאנגען, אז די גנב'טע הייסט הימעלפארב, און אז זי וואוינט ביי א פרוי אויף געגשא גאס.

ווען מען איז אריין אהין האט מען דארט געטראפען די גנב'טע. אויף דעם שבת'דיג געדעקטען טיש און אויף די פענסטער פון דער וואוינונג זענען גע־שטאנען אכט צוגע'גנב'עטע פאנען מיט ניין געבראטענע געגזלאך און צוויי אפ־געבאקענע עפעל קוכענס.

איין פאן מיט צוויי געגזלאך און א פאן מיט עפעל־קוכען האט די בעקערין דערקענט אלס איהרע. און זי האט זיך באקומען צוריק. די רעשט זענען געווען צוגע'גנב'עט אין אנדערע בעקעריי.

הימעלפארב האט בשום אופן ניט געוואלט אנגעבען פון וועלכע בעקעריי־ען זי האט די געגזלאך צוגע'גנב'עט, זי האט זיך אויף ניט מורה געווען אין די גנבות.

זי און די פרוי וואס ביי איהר אין דער וואוינונג האט מען געפונען די גע־שמאקע גנבה, האט מען אריעסטירט און זיי זיצען.

אפגעבייט זיך מיט הייסע וואסער

דזשיימס לוקאס, א דזשענטלמען, 69 יאר אלט, האט זיך אפגעבריט מיט הייסע וואסער, וואס ער האט געטראגען פון קע־לער, און האט געמוזט צוגענומען ווערען אין האספיטאל אריין מיט בראנד־וואונ־דען.

Live While You Live!

צדקה פעדעראציע

האלט אויף הי:

וועלפעיר ביורא,
קינדער היים,
באיעס קלוב,
מיידלאך קלוב,
ביג בראדערס,
באיעס קעמפ,
גוירלס קלוב,
ביג סיסטערס,

פרישע לופט היים,
מעדיקאל סערוויס,
ארבייטער ביורא,
מאטערניטי אייד,
מאונט סיני האספיטאל,
חסד של אמת,
מוטער און קינדער היים
אין בראנטע.

$175,000 קאמפיין

26-31 אקטאבער

זייט גרייט מיט אייער ביישטייערונג

קאמפיין העדקוואַרטערס 50 קינג איסט

(קינג און טאראנטא סטריטס)

מאכט דאס עסען געשמאקער

דאס נוצען סט. טשארלז, ניט־פארזיסטע, עוועפאריטעט מיך ניט אייך דאס אלטע היימישע קאכען מיט קרים פארן זעלבען קאסט ווי מיך. ווייל סט. טשארלז מיך איז טאפעלט־רייך אין קרים און ניט־צוגעגאַ־סען גיט עס אייך פאר יעדען מאכל דעם געשמאקען טעם פון געקאכט־מיט־קרים.

קענען מיר אייך צושיקען אונזער ניי סט. טשארלז רע־סיפ ביכעל? פליעז, פילט אויס דעם קופאן.

THE BORDEN CO. LIMITED,
140 St. Paul Street West, Montreal.

Please send me, free, St. Charles Recipe Book, illustrated in colors and containing nearly 200 tested recipes.

NAME .....

ADDRESS .....

573